



Länsstyrelsen
Värmland

Värmländska byggnadsminnen

Värmlands Säby

Kommun:	Kristinehamn
Socken:	Visnum
Funktion:	Privatbostad, café och utställningslokaler
Tillgänglighet:	Trädgård, café och utställning är öppna för besökare under sommarhalvåret.

Beskrivning

Värmlands Säby är en för Värmlands län unik herrgårdsanläggning och en av de få jordbruksbaserade högreståndsmiljöerna i länet. Gården har en anrik historia som sträcker sig långt tillbaka i tiden.

Värmlands Säby, i skriftliga källor omnämnt redan 1216, tillhörde Riseberga kloster under medeltiden. I samband med reformationen tog kronan över gården och som förste enskilde ägare står hertig Karl (Karl IX). År 1745 köpte överste Carl Linroth gården. Han lät riva de dåvarande byggnaderna och uppförde 1771-74 den nuvarande huvudbyggnaden samt två flyglar. Gården uppfördes i sten, vilket var väldigt ovanligt i Värmland såväl under 1700-talet som senare. Värmlands Säby är en av bara tre herrgårdar uppförda i sten i Värmlands län.

Huvudbyggnaden är mycket magnifik med sitt brutna tak och rena linjer. Byggnaden har en markerad mittfronton med en rusticerad portalomfattning. Över portalen finns släktena Linroths och Åkerhielms adelsvapen. Ett elegant klocktorn kröner det plåttäckta mansardtaket. Den två våningar höga byggnaden präglas av rokokons stilideal något som även avspeglas i den vackra interiören. Rummen har utsökt målade tapeter med bland annat Kinamotiv. Dekorativa kakelugnar och stilena möbler ger huvudbyggnaden en mycket speciell karaktär. I källaren finner man ett gammalt kök vilket är mycket välbevarat och har en näst intill komplett samling kopparkärl.

Bostadsflyglarna, som tillsammans bildar ett inre flygelpar har samma ljusa fasad som corps de logiet. Även de är krönda av mansardtak. Det yttre flygelparet består av en vagnsbod och ett stall. Båda dessa byggnader har timmerstomme.

Värmlands Säby har utgjort en av Värmlands läns största jordegendomar och är länets från arkitekturhistorisk synpunkt kanske mest värdefulla 1700-talsanläggning. Herrgårdsbebyggelsen, parkanläggningen och den omgivande torp- och arbetarbebyggelsen bildar en miljö som närmast kan liknas vid den östsvenska jordadelns godsbildningar. Bebyggelsen, fornlämningar belägna i området och det omgivande kulturlandskapet med odlings-, betes- och skogsmark är sedan 1987 utpekad som ett område av riksintresse för kulturmiljövården.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar huvudbyggnaden, bostadsflyglarna, vagnsboden och stallet.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Cederlund, J., *Värmlands Säby: en herrgårdsmonografi*. Karlstad 1990. Boken ingår i skriftserien Värmländska Byggnadsminnen.
- *Slott och herresäten i Sverige*, Band 2, Malmö 1968.

Ändringsinformation

Datum: Kommentar:

2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.